

Geloven en gebouwen in Enschede II

Uitwerking voorstellen na gesprekken met wijkgemeenten

Versie 1.2, 5 juni 2009, Barend van der Meulen

Bedoeld ter voorbereiding van de Algemene Kerkenraad 18-6-2009

Samenvatting

1. Er is bij wijkkerkenraden instemming over de noodzaak de gebouwen aan te passen aan de missie Geloven in Enschede en steun voor het vernieuwingsproces. Wel moet er veel aandacht zijn voor het zichtbaar en bespreekbaar maken van de veranderingen.
2. Om nu definitief voor het model van één kerkgebouw en vier wijklocaties te kiezen is er nog te veel onzekerheid. Om twee redenen:
 - (a) Men houdt graag de mogelijkheid open van een tweede kerkgebouw omdat het onzeker/onduidelijk is of één kerkgebouw voldoende mogelijkheid (“ruimte”) biedt voor de breedte / diversiteit die we als Protestantse Gemeente Enschede nastreven en voldoende (of juist teveel) ruimte biedt voor kerkzijn als geloofsgemeenschap.
 - (b) Het is onvoldoende duidelijk welke mogelijkheden de wijklocaties bieden voor kerk- zijn. Dat er geen vieringen zijn in de wijklocaties wordt gezien als een probleem.
3. Om voldoende steun te krijgen voor reductie van het aantal kerkgebouwen is het noodzakelijk om het tijdpad duidelijk te maken. Een deel van de verontrusting komt voort uit de indruk die is gewekt dat de kerkgebouwen per direct te koop zijn. Dit laatste is niet het geval.
4. In de keuze voor de Vredeskerk als kerk van de Protestantse Gemeente Enschede kan men zich vinden. Uit sommige reacties kan worden opgemerkt dat niet voldoende duidelijk is geworden dat het gaat om een vernieuwde Vredeskerk en niet om de Vredeskerk in zijn huidige vorm.
5. Vijf wijkgemeenten concluderen op basis van de bespreking van de voorstellen met gemeenteleden dat er voldoende draagvlak is om de consequenties van de voorstellen voor de eigen wijkgemeente verder uit te werken.
6. De uitwerking van de voorstellen moet:
 - voldoende helder zijn voor de wijkgemeenten zodat de ingezette samenwerking en organisatorische verandering zich verder verdiept en we verder gaan met de vernieuwing van de Protestantse Gemeente Enschede;
 - ruimte en tijd geven om twee wijkgemeenten de mogelijkheid te geven invulling te geven aan de missie Geloven in Enschede en tot intensievere samenwerking te komen binnen de Protestantse Gemeente Enschede;
 - flexibel zijn om gaandeweg te leren wat vruchtbare vormen zijn van kerk-zijn.

Scenarios / Flexibiliteit

Op basis van de reacties en gesprekken zijn er voor 2015 drie scenario's mogelijk:

- “Scenario 1+4”, zoals geadviseerd door commissie en voorgesteld door AK, met Vredeskerk als centraal kerkgebouw en als wijklocaties De Schalm, AThkerk, Opstandingskerk en Lonneker. Wijklocaties hebben geen tot zeer beperkte functie als vierplaats.
- “Scenario 2+x”, waarbij naast Vredeskerk er een tweede kerkgebouw is en een nog onbekend aantal wijklocaties met geen tot zeer beperkte functie als vierplaats.
- “Scenario 2+2”, dat wil zeggen Vredeskerk en tweede kerkgebouw + twee wijklocaties (Lonneker, AThkerk) zoals hieronder geformuleerd.

Op dit moment hoeft nog niet definitief voor één van deze scenario's gekozen te worden. Wel moeten er duidelijke ijkpunten afgesproken worden om de keuzes te maken.

Afspraken en voorstellen

1. OGH. Viering in OGH krijgt vergelijkbare rol als vieringen in zorgpalet en MST als samen-werking met RK. Semi-status van OGH als wijkgemeente verdwijnt. Voor de Mediant-vieringen moet een nieuwe organisatorische inbedding worden gevonden, waarbij gedacht kan worden aan een equivalent van de diensten in Zorgpalet en MST, of een relatie als met het Citypastoraat.
2. Verrijzeniskerk stemt in met de voorstellen, en wil daar graag aan meewerken. Uit de gesprekken blijkt dat samenwerking met Vredeskerk op korte termijn een goede optie lijkt. Dat biedt dan mogelijkheden voor de wijkgemeente van de Vredeskerk voor onderdak tijdens de verbouwing en voor de vernieuwde Vredeskerk om direct een grote actieve gemeenschap te huisvesten. Ook de Vredeskerk kan met een dergelijke eerste stap instemmen.
3. De Opstandingskerk en Detakerk willen op korte termijn feitelijk fuseren waarbij er vanaf nu om en om gebruik gemaakt wordt van de beide kerkgebouwen. Er is voldoende draagvlak om één van de beide gebouwen te sluiten. Afgesproken is dat de keus van het kerkgebouw gemaakt wordt vanuit de ontwikkeling van de Protestantse Gemeente Enschede en niet door de wijkgemeente(n) zelfstandig.
4. Lonneker steunt het veranderingsproces van harte en werkt daar volledig aan mee. Er is op dit moment onvoldoende reden om de vierplaats op te geven. Lonneker is als geloofsgemeenschap krachtig genoeg en voldoende present in Lonneker. De leeftijdsopbouw van de wijkgemeente is echter zo, dat het onzeker is of dit over een aantal jaren nog steeds het geval is. Met de wijkgemeente is afgesproken om een duidelijk kader te maken van waaruit beoordeeld kan worden of Lonneker voldoende vitaal is, om nog steeds wijkgemeente met eigen vierplaats te blijven. De omschrijving van de wijklocatie hieronder en de reactie van Lonneker op de voorstellen zijn daarvoor een eerste aanzet.
5. De wijkgemeente van de Apostel Thomaskerk is van harte bereid om intensiever samen te werken met de andere wijkgemeentes. Afgesproken is dat de wijkgemeente in het najaar

zich verder zal bezinnen op de toekomst van de wijkgemeente. Gedacht kan worden aan een ontwikkeling als wijklocatie zoals hieronder geformuleerd.

Geloven in Enschede

In veel reacties is ook de zorg uitgesproken dat de Protestantse Gemeente Enschede te veel met geld en gebouwen bezig is en te weinig met “de inhoud”. De kerkgebouwen van de Protestantse Gemeente Enschede moeten ten dienste staan van het kerk-zijn. In de gesprekken met de wijkgemeentes en de wijkkerkenraden is het daarom niet alleen gegaan over de gebouwen, maar ook over de invulling van de missie “Geloven in Enschede”. Het beleid van de Protestantse Gemeente Enschede kristalliseert zich steeds verder uit en laat zich in een aantal punten samenvatten:

- Inhoudelijke verbreding om kerk te zijn voor een bredere doelgroep. Vaak wordt dit vertaald in alleen diaconie, maar Geloven in Enschede zal ook ingevuld worden in termen van pastoraat, Vorming en toerusting, JOP, eredienst en kerkmuziek.
- Vergroting van de zichtbaarheid in Enschede door present te zijn als geloofsgemeenschap, in contacten met bondgenoten, en op “pastorale plekken” als Citypastoraat, Mediant, Zorgpalet en MST.
- Verbetering van de contacten met de jeugd en gezinnen met kinderen.
- Versterking van de geloofsgemeenschap(pen) via pastoraat en het levend houden van het geloofsgesprek.
- Organisatorische veranderingen zodat werk van predikanten ambtsdragers en vrijwilligers minder individueel is, beter ondersteund wordt en er ruimte is om talenten te ontwikkelen.
- Bezuinigingen op gebouwen boven bezuinigingen op predikantsplaatsen

In 2015 hopen we niet zozeer een goede infrastructuur te hebben, maar vooral een goede kerk te zijn die present is in Enschede.

Gebouwen in Enschede

Vredeskerk

Vredeskerk. Veel goede suggesties. Nu nog te gedetailleerd. Wel een aantal eisen voor het gebruik.

- Verandering van kerkzaal, die flexibel is en mogelijkheid biedt voor verschillende kerkdiensten. Ook goede audiovisuele voorzieningen.
- Goede ruimte voor kerkelijk bureau en goede entree.
- Ruimtes voor verschillende activiteiten, ook overdag.
- Open uitstraling
- Goede parkeervoorzieningen.

Gezien het traject dat doorlopen moet worden, is een gefaseerde verbouwing te overwegen. Op korte termijn is het wenselijk om een eerste uitwerking te hebben van de vernieuwbouwmogelijkheden.

Tweede kerkgebouw

In de gesprekken is meerdere malen gesproken over de wenselijkheid om een tweede kerkgebouw open te houden. In de gesprekken zijn twee goede redenen hiervoor genoemd:

- Om diversiteit in de Protestantse Gemeente Enschede mogelijk te maken. Eén kerkgebouw heeft het risico dat er een kleurloze kerk ontstaat.
- Om te voorkomen dat de geloofsgemeenschap te groot en daardoor onoverzichtelijk wordt

Het tweede kerkgebouw zal complementair moeten zijn ten opzichte van de Vredeskerk, en ten opzichte van de wijklocaties (zie hieronder). Er zijn geen redenen genoemd die het noodzakelijk zouden maken een tweede kerkgebouw ingrijpend te verbouwen.

Door de commissie is in het advies aan de Algemene Kerkenraad gesuggereerd om als er een tweede kerkgebouw aangewezen wordt om hiervoor de Opstandingskerk te kiezen, gezien de sterke wijkfunctie van deze kerk. Het ligt voor de hand om bij keuze tussen Detakerk en Opstandingskerk rekening te houden met de mogelijkheid dat één van deze kerkgebouwen het tweede kerkgebouw blijft, omdat deze wijkgemeenten samen ook in 2015 voldoende vitaliteit kunnen hebben. Voor de keuze van de het kerkgebouw zijn er dan twee hoofdcriteria:

- de kosten verbonden aan het open houden van het kerkgebouw,
- de mogelijke functie die het kan hebben complementair aan de Vredeskerk.

Wijklocaties

In de besprekingen zijn meerdere opmerkingen gemaakt over de wijklocaties. In de oorspronkelijk voorstellen werd er van uit gegaan dat de wijklocaties dienden als herkenbare locaties waar vanuit de Protestantse Gemeente Enschede zichtbaar is. Voor zover de Protestantse Gemeente Enschede wijklocaties kan laten bestaan, naast de Vredeskerk en een eventueel 2° kerkgebouw, dan vragen we van die wijklocaties:

- Dat ze een herkenbare functie hebben in de wijk waar ze functioneren door activiteiten met een brede uitstraling en samenwerking met “bondgenoten” in en voor de wijk;
- Dat de gemeenschap voldoende menskracht en vitaliteit heeft om vieringen te organiseren
- Dat de wijklocatie door de aard van de locatie of de aard van de activiteiten bijdraagt aan het gezicht van de Protestantse Gemeente Enschede als geheel.

Merk op dat de verwachtingen dat er vieringen zijn, betekent dat het niet voor de hand ligt om vier wijklocaties open te houden.

P.M. Tijdschema